

AKTÍV TANULÁSI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA ÁLTALÁNOS ÉS KÖZÉPISKOLAI TANÁROK KÖRÉBEN

T-14

Bánfi Gréta

*Szegedi Tudományegyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola;
MTA-SZTE Természettudomány Tanítása Kutatócsoport*

Kulcsszavak: aktív tanulás; kutatásalapú tanulás; problémaalapú tanulás

Régóta problémát jelent, hogy a természettudományos oktatás nem elég színvonalas, a természettudományos tantárgyak iránti motiváció igen csekély, a diákok teljesítménye pedig egyre csak romlik. A megoldásokra számos kezdeményezés indult, mely új tanítási és tanulási módszerek alkalmazását tűzte ki célul. Ilyen volt például a SAILS (Strategies for Inquiry Learning in Science) és a PRIMAS (Promoting Inquiry in Mathematics and Science Education) projekt (Csíkos, 2010; Veres, 2010, 2016; Korom, 2010), melyek a tanári gyakorlat alakítását, a pedagógiai hozzáállás módosítását célozták. Az aktív tanulási módszerek jellemzője, hogy a tanulói aktivitást helyezik előtérbe. A diák aktív szereplője a tanulási folyamatnak, tudatosan gyűjt, válogat vagy vet el információkat, így válva a tanulási folyamat önálló résztvevőjévé (Nyíriné, 2010).

A jelen tanulmány az aktív tanulási formák közül a projekt-, a kutatás-, és a problémaalapú tanulással kapcsolatos tapasztalatokat vizsgálja általános és középiskolai tanárok körében.

Kutatásomban arra vagyok kíváncsi, hogy (1) a vizsgált pedagógusok számára milyen nehézségeket jelent az aktív tanulási módszerek alkalmazása; (2) az aktív tanulással kapcsolatos képzéseken való részvételük befolyásolja-e az aktív tanulási módszerek alkalmazásáról szóló megítélésüket; illetve (3) milyen különbségek mutatkoznak a pályán eltöltött évek tekintetében képzett résztvevők között az egyes módszerekkel kapcsolatos attitűdjeikben.

A felmérés 182 pedagógus bevonásával valósult meg Csongrád megyei általános- és középiskolákban. A vizsgálatban 89 általános iskolai és 93 középiskolai tanár vett részt négy középiskolából és hat általános iskolából Szentes, Csongrád, Szeged és Hódmezővásárhely településekről.

Felmérésemben saját fejlesztésű, 74 itemes kérdőívet használtam. A háttér adatok mellett a kérdőív egyes részei a módszer ismeretére, alkalmazására és a módszerrel kapcsolatos attitűdökre kérdeznek rá ötfokú Likert-skála alkalmazásával. A mérőeszköz megbízhatósága mind a négy kérdéskör során megfelelő (Cronbach $\alpha > 0,85$).

A kutatásalapú tanulással kapcsolatos kérdések válaszainak átlagában a kétmintás t-próba alapján ($t=0,30$; $p=0,76$) nincs különbség azon pedagógusok között, akik részt vettek továbbképzésen és azok között, akik nem. A problémaalapú tanulás csoportváltozóra adott válaszok átlagaiban sincs szignifikáns különbség ($t=0,30$; $p=0,76$), és a projektalapú tanulás esetében sem ($t=1,32$; $p=0,19$).

A pályán eltöltött évek szerint bontott résztvevők között a kutatásalapú tanulással kapcsolatos kérdések válaszainak átlagában szignifikáns különbség van az egyes résztvevők között ($F=3,68$; $p=0,03$). A módszerekkel kapcsolatos nehézségeket illetően a kérdésekre adott válaszok átlagai 1,71-2,79 között mozognak; az egyes résztvevők között szignifikáns különbségek mutatkoznak ($F=3,58$; $p=0,02$).

A kutatást a Magyar Tudományos Akadémia Tantárgy-pedagógiai Kutatási Programja támogatta.